

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ ФИЛОСОФСКИ ФАКУЛТЕТ

ПРОФЕСОР Д.Н. ЦВЕТЕЛИН ЙОРДАНОВ СТЕПАНОВ

ИМЕЙЛ АДРЕС: STEPANOV64@YAHOO.COM; STEPANOV@PHLS.UNI-SOFIA.BG

SCOPUS – 7801658291;

Web of Science - AAB-4469-2020;

ORCID ID - 0000-0003-3915-2821.

НАУЧНА ОБЛАСТ И ИНТЕРЕСИ

Ключови думи:

Средновековие;

България, Византия, „Степна империя“, Европа и Кавказки народи;

Култура, власт, идентичности, манталитети, средновековни апокалиптични текстове;

Другост.

ПРЕПОДАВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

Основни преподавани дисциплини:

2020- : „Войнски етос и святост в средновековна България“ (в специалност „Културология“, бакалавърска програма).

2017 - : „Теория и история на културата“ (в специалността «История и философия», администрирана от ИФ; съвместно с доц. Валентина Георгиева).

2010 - : „История на кавказките народи“ (в бакалавърска програма на спец. „Арменистика и Кавказология“ към Факултет по класически и нови филологии, СУ „Св. Кл. Охридски“).

2008 - : „Средновековна българска култура, 7–14 век“ (в бакалавърска програма на спец. Културология, СУ „Св. Кл. Охридски“).

2008 - : „Между Изтока и Запада : българската култура, 7–14 в.“ (в бакалавърска програма на спец. Културология, СУ „Св. Кл. Охридски“).

2008- : „Средновековната българска култура в евразийски контекст“ (в бакалавърска програма на спец. Културология, СУ „Св. Кл. Охридски“).

2006- : „Движими и недвижими паметници на културата. Археологически резервати“ (в магистърска програма „Мениджмънт и социализация на културното наследство“, в спец. Културология, СУ „Св. Кл. Охридски“).

2000-2002: „Степна Евразия през 6–9 век: власт и идентичности“ (в спец. Културология).

2002-2003: „Империи и идентичности” (в магистърска програма по чуждоезиково обучение, Нов български университет, София).

1997-2002: „Византия извън Византия, или за „употребите” на византийската култура в България, 7–11 век” (в спец. Културология).

НАУЧНИ СТЕПЕНИ И АКАДЕМИЧНИ ПОЗИЦИИ	Д-р (от 1997); Доцент (от 2006); Доктор на науките (от 2015); Професор (от 2018). Два мандата член на ФС на Философски факултет (до 2019); Един мандат член на Атестационната комисия на ФФ (до 2015); Член на Научния съвет на Център за славяно-византийски проучвания „Иван Дуйчев” към СУ „Св. Кл. Охридски” (от 2021).
ОБРАЗОВАНИЕ	СРЕДНО (1978-83): НГДЕК „КОНСТАНТИН-КИРИЛ ФИЛОСОФ”, СОФИЯ; Висше (1985-1990): Исторически факултет на СУ „Св. Кл. Охридски”
НАУЧНИ ПУБЛИКАЦИИ	<u>Основни монографии:</u> <ol style="list-style-type: none">1) Степанов, Ц., Власт и авторитет в ранносредновековна България (VII – ср. IX в.). София: Изд-во „Агато”, 1999; 206 стр. // ISBN 954-8761-43-2.2) Sztepanov, Cv., Lovasnomád birodalmak és városalakók. A mások problémája. Budapest: 'Napkút Kiadó', 2008; 150 Pp.//ISSN 1789-2023; ISBN 978 963 263 028 1.3) Stepanov, Ts., The Bulgars and the Steppe Empire in the Early Middle Ages: The Problem of the 'Others'. Leiden/Boston: 'Brill', 2010; 192 Pp. [[Brill Series 'East Central and Eastern Europe in the Middle Ages, 450–1450', Vol. 8]] // ISBN 978 90 04 18001 7.4) Степанов, Цв., Религии в езическа България (Историографски подходи 1980-2015 г.). София: „Парадигма”, 2017; 257 стр.// ISBN 978-954-326-321-9.5) Sztepanov, Cv., Vallások a pogány Bulgáriában. Historiográfiai megközelítések 1980 és 2015 között. Budapest: 'Napkút Kiadó', 2019; 242 Pp. [[Ómúltunk Tára, 15]] // ISBN 978-963-263-885-0; ISSN 1789-2023.6) Stepanov, Ts., Waiting for the <i>End of the World</i>: European Dimensions, 950–1200. Leiden-Boston: 'Brill', 2020; 364 Pp. [[Brill Series 'East Central and Eastern Europe in the Middle Ages, 450–1450', Vol. 57]] // ISBN 978-90-04-34393-1 (Hardback); 978-90-04-40993-4 (E-book).

По-важни статии:

- 1) Stepanov, Zv., The Doctrine of Byzantine Supremacy in Extreme Situations (the Fall of Constantinople in 1204 and 1453). – *Bulgarian Historical Review*, 1992, 4, pp. 74-84.
- 2) Stepanov, Cv., Periphery as Universe. – *Byzantinoslavica* (Prague), T. LIX, 1998, fasc. 2, pp. 247-254.
- 3) Stepanov, Ts., The Bulgar title ΚΑΝΑΣΥΒΙΓΓΙ: Reconstructing the notions of divine kingship in Bulgaria, AD 822-836. – *Early Medieval Europe*, Vol. 10, 2001, Nr. 1, pp. 1-19.
- 4) Stepanov, Ts., Ruler and Political Ideology in *Pax Nomadica*. Early Medieval Bulgaria and the Uighur Qaganate. – In: Curta, F. (ed.), *East Central and Eastern Europe in the Early Middle Ages*. Ann Arbor: ‘University of Michigan Press’, 2005, pp. 152-161.
- 5) Степанов, Ц., Развитие концепции сакрального царя у хазар и болгар эпохи раннего Средневековья. – В: Хазары. Ред. В. Петрухин и др. Москва – Иерусалим: “Мосты культуры”/”Гешарим”, 2005 [Евреи и славяне, Том 16], с. 317-325.
- 6) Stepanov, Ts., Rulers, Doctrines, and Title Practices in Eastern Europe, 6th–9th Centuries. – *Archivum Eurasiae Medii Aevi*. Vol. 14 (Wiesbaden), 2005, pp. 263-279.
- 7) Stepanov, Ts., From ‘Steppe’ to Christian Empire, and Back: Bulgaria between 800 and 1100: – In: F. Curta (ed.), [with the assistance of Roman K. Kovalev], *The Other Europe in the Middle Ages: Avars, Bulgars, Khazars, and Cumans*. Leiden–Boston: ‘Brill’, 2008, pp. 363-377.
- 8) Степанов, Цв., Болгары и христианство до 864 года: историографический ракурс (1989-2009). – *Славяноведение*, [Москва], 2010, № 4, с. 3-10.
- 9) Stepanov, Ts., *Memory and Oblivion in the Christian East, 990s–1200: Three Apocalyptic Cases*. – *Archivum Eurasiae Medii Aevi*, Vol. 18, [Wiesbaden], 2011, pp. 335-351.
- 10) Степанов, Цв., Мифологические стратегии генеалогии власти в раннесредневековой Болгарии и Хазарии. – Хазарский альманах, Харьков, Т. 9, 2010-2011, с. 241-257.
- 11) Stepanov, Ts., State Formation in Danubian Bulgaria, AD 681--865: Religious Dimensions. – *Studia Slavica et Balcanica Petropolitana*, 2013, [Санкт-Петербург], Nr. 1, pp. 5-32.
- 12) Stepanov, Ts., The *Giants*-motif in Medieval Europe, North and South. – In: *Scandinavia and the Balkans: Cultural Interactions with Byzantium and Eastern Europe in the First Millennium AD*. Eds. Oksana Minaeva and Lena Holmquist. ‘Cambridge Scholars Publishing’, S. l., 2015, 96-105.
- 13) Степанов, Цв., Болгарские государственные образования IV–IX вв.: От вожества к раннему государству. – В: Древнейшие государства Восточной Европы 2014: Древняя Русь и средневековая Европа: возникновение государств. Отв. ред. Татьяна Н. Джаксон. Москва: „Университет Дмитрия Пожарского”, 2016, 193-212.
- 14) Stepanov, Ts., The system of succession in Qubrat’s ‘Magna Bulgaria’: A new approach to an old problem. – In: *Central Eurasia in the Middle Ages. Studies in Honour of Peter B. Golden*. Eds. István Zimonyi and Osman Karatay. Wiesbaden: Otto Harrassowitz Verlag, 2016, 383-391. [Turcologica, Bd. 104].

- 15) Stepanov, Ts., Danube and Caucasus – the Bulgar(ian)s' Real and Imagined Frontiers. – In: *Der Donaulimes in der Spätantike und im Frühmittelalter*. Hrsg. A. Schwarcz, P. Soustal, A. Tcholakova. Wien: LIT Verlag, 2016 [*Miscellanea Bulgarica*, Bd. 22], 299-309.
- 16) Stepanov, Ts., Venerating St. Michael the Archangel in the Holy Roman Empire and in Bulgaria, 10th–11th Centuries: Similarities, Differences, Transformations. – *Medieval Worlds*, 2016, [Vienna], Nr. 3, 41-64 (*online at, www.medievalworlds.com*).
- 17) Степанов, Цв., Время св. царя Бориса-Михаила Крестителя (852–889; † 907): между реальными историческими фактами девятого столетия и «фактами» избирательной памяти. – *Древнейшие государства Восточной Европы 2019–2020 годы: дипломатические практики древности и средневековья*. Отв. ред. Борис Рашковский. Москва, 2020, 186-214.
- 18) Stepanov, Ts., From 'steppe empires'/'super-complex chiefdoms' to 'early states': The case of Danube Bulgaria and Khazaria (Religious aspects). – *Хазарский альманах*. Т. 17, Москва, 2020, 284-296.
- 19) Stepanov, Ts., The History and Culture of Bulgaria in the 7th–12th Centuries: Between Two *East*s and Two *West*s. – *Byzantina Lodziensia*, Vol. 39, 2020, 163-176.

УЧАСТИЯ В
КОНФЕРЕНЦИИ

Участия в международни научни форуми:

- 2020: Int. Byzantine Studies Conference on the Occasion of 115th Anniversary of the Chair and Seminar for Byzantine Studies at the Univ. of Belgrade, Serbia (9-10. Nov.);
- 2018: The 6th Congress of the Polish Medievalists, в: Wroclaw (September);
- 2017: Българо-корейска конференция "On Religious and Cultural Contents in Korea and Bulgaria", в: СУ „Св. Кл. Охридски“ – ЦИЕК, 16-17.11.;
- 2016: Кръгла маса на тема „Наследството на древна Кавказка Албания: традиция на мултикултурализма в Азербайджан“, в: София, СУ „Св. Кл. Охридски“, 14. декември;
- 2013: Трети Международен конгрес по българистика, в: София, СУ „Св. Климент Охридски“, 23-26.05.;
- 2012: Int. Conference 'Древняя Русь и средневековая Европа: Возникновение государств' / 'Ancient Rus' and Medieval Europe: The Emergence of States', Москва/Moscow, в: Институт Всеобщей Истории – РАН, Oct. 29th – Nov. 2nd;
- 2012: Int. Conference 'Scandinavians on the Balkans in the Middle Ages: Cultural Interactions with the Byzantine World', в: New Bulgarian University, Sofia, Sept. 25th – 26th;
- 2011: Bulgarian–Serbian symposium 'Scholarship in transition: history and parahistory', в: University of Belgrade, Serbia, 19.-20. 09. 2011;
- 2010: XXV Conference 'Slavs and Their Neighbours', dedicated to Myths and Legends of the Origins of Power from the Middle Ages up to the Early Modern Time, в: Institute of Slavic Studies/Russian Academy of Sciences (Moscow), 18-21.05. 2010;

2009: Third International Symposium of 'Byzantium Working Group', entitled "Memory and Oblivion in Byzantium", в: St. Kliment Ohridski University (Sofia), 27-28. 11. 2009;

2009: Bulgarian-Hungarian Conference 'Avars, Bulgars and Magyars on the Middle and Lower Danube', в: National Archeological Institute with Museum in Sofia (27-28. 05.);

2007: International Conference "Danube *Limes* in Late Antiquity and in the Early Middle Ages", в: Wien (15-17 November);

2005: 40th Int. Congress on Medieval Studies, Kalamazoo, U.S.A. (5-8 May);

2004: Conference 'Bulgars and Their Neighbours, 5th-10th Centuries', в: Varna, Bulgaria (22-24 April);

2002: 9th Int. Judaic Conference (The panel "2nd Int. Colloquium 'Khazars'"), в: Moscow/Korolev (Feb.);

2001: Int. conference "Byzantine Cultural Heritage and the Balkans", в: Plovdiv (Sept.);

2001: Int. conference „Проф. Станчо Ваклинов и средновековната българска култура“, в: Veliko Tarnovo (18-20 May);

2000: Int. Conference "Medieval medicine: texts and practices", в: Rila Monastery, Bulgaria (Sept.);

2000: Int. conf. 'In memory of Prof. Dr. Veselin Beshevliev', в: Veliko Tarnovo (May);

2000: Int. Conference "She on the Balkans", в: Bansko, Bulgaria (Feb.);

1999: Int. conf. 'In honor of Prof. DSc. Iordan Andreev', в: Veliko Tarnovo (May);

1999: Int. Medieval Congress "The Medieval Saint", в: Leeds, UK (12-15 July);

1998: Int. Conference "The Balkan and the Sea", в: Petrich, Bulgaria (Feb.);

1993: Int. Conference "Prof. P. Mutafchiev – known and unknown", в: St. Kliment Ohridski University, Sofia.

УЧАСТИЯ В
ПРОЕКТИ

Колективни грантове:

2021–2024: тригодишен ПРОЕКТ ВХ. № КП-06 ПН60/5 [„Граници и културни модели: езичество vs християнство в контактната зона на Дунавския лимес (Малка Скития и Втора Мизия през IV-VII в.)“] от 2021 г. в Конкурса за финансиране на фундаментални научни изследвания към Фонд „Научни изследвания“.

2009–2011: 3-годишна стипендия на CAORC (Washington, D.C., U.S.A.) и Mellon Foundation за проекта "Byzantine Memory and Memory of Byzantium" на 'Byzantium Working Group'.

2007–2008: 2-годишна стипендия от Mellon Foundation и MSH (Paris) за проекта "Homo byzantinus?" на 'Byzantium Working Group'.

2004–2005: 1-годишна стипендия от Mellon Foundation и MSH (Paris) за проекта "Byzantium as seen by the Byzantines and the Others" на 'Byzantium Working Group'.

Индивидуални грантове:

2012: изследователска стипендия на Центъра за Академични изследвания (CAS), София, по проект “Invading in/from the ‘Holy Land’: Apocalyptic Metatext(s) and Sacred and/or Imagined Geography, 950–1200”;

2005: изследователска стипендия на The Ohio State University/’Hilandar Resource Center’, по проект за почитта към св. арх. Михаил в средновековна Европа;

2001: изследователска стипендия от ‘Maison des Sciences de l’Homme’ (Paris) и ‘Maison des Sciences de l’Homme et de la Société’ (Sofia), за проекта “Notions of the *Other* in Pax Nomadica, 6th–9th Centuries (Ancient Turks, Uighurs, Khazars, and Bulgars)”.
